

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pauli Laymanni e Societate Iesu Jus Canonicum
Commentario Perpetuo Explicatum**

Et Uberi Non Minus Ac Varia Qvam Clara Et Solida Doctrina Illustratum

Commentarius In Librum III. Decretalium

Laymann, Paul

Dilingae, 1698

Capitulvm XVI. Veniens.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62482](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62482)

ad vinculum, divortium tamen, quoad
thorum, & cohabitationem institui potest,
ac debet. Ita habetur *in c. quanto 7. de di-
vortijs & dixi eodem t. p. 2. c. 2. n. 5. &
tradit Glossa hic v. ratum.*

Notandum quartò, Lex privata inspi-
rationis præjudicat legi publicæ, uti etiam
habetur *in c. 2. canã 19. q. 2.* nam Spiritus
Sanctus à certis regulis, seu legibus, etiam
Divinæ dispositionis (circa ea, quæ juris
naturalis, aut per se bona vel mala non
sunt) non dependet, quò minus ab ijs re-
cedere possit; quare licet matrimonium ex di-
vina institutione individuum vitæ societa-
tem postulet, tamen Spiritus Sancti speciali
vocatione fieri potest, ut aliquis uxorem et-
iam invitam relinquere debeat.

Notandum quintum. Si vir, vel mulier
post matrimonium ratum nondum consum-
matum Religionis votum edat, ingrediendæ,
aut profitendæ, illud observare debet,
quia licitè potest, consequenter debet. Vide,
quæ dicuntur *in c. commissum de spons.*

CAPITULUM XV.

Constitutus.

PARAPHRASIS.

Quidam acolythus puellam uxorem duxit,
& matrimonium consummavit, postea ve-
rò exortà discordiã inter ipsum, & amicos
uxoris, ea alteri viro adhæsit: at verò a-
colythus ille Ordinem Sacerdotij accepit,
& monachus Cisterciensis factus est. Hoc
intellecto mandat Innoc. Episcopo, ut
mulier à dicto viro recedere, atque ma-
ritum priorem monachum effectum, su-
am professionem implere per censuram
compellat.

Notandum. Si uxor adulterium com-
mittat, maritus innocens sacrum Ordini-
nem suscipere, & Religionem profiteri po-
test; non tamen solvitur matrimonium, si
consummatum fuit, quoad vinculum, &
ideò uxor alium virum ducere non potest.

*Ita hic & in c. 4. de divortijs & docui eodem
t. 10. p. 3. c. 7. n. 12.*

CAPITVLVM XVI.
Veniens.

PARAPHRASIS.

L. Maritus cum dudum profectum ce-
cepisset Religionis, illud exequi volens
pluribus præsentibus Sacerdotibus in-
terit apud uxorem, ut assentiretur, ut
rogavit Sacerdotes, ne significarem
liceri, si licentiam daret, quòd & ipsa po-
stea monasterium ingredi debere: ubi
niquè dixit maritus, nisi licentiam impe-
traret ab ipsa, quòd eidem, & non ma-
do inutilem se reddere velle: tunc ma-
lier precibus, & fletibus mariti, impo-
stantium devicta, caput ejus manu in
altari supposuit, atque ita ea profes-
tonsus fuit, & monasterium ingressa.
atque finito probationis anno professam
mulier autem in sæculo adultera com-
missit. Super hoc casu consultus est In-
noc. III. utrum illi L. in monasterio pe-
manere liceat. Respondet Papa, & man-
dat quibusdam delegatis, ut L. maritum
in monasterio manere permittant, quia
licitè ipse mulierem captiosè circumve-
nerit, ut assensum daret, quia tamen
ipsa caput ejus altari supposuit, & po-
stea in adulterium lapsa est, maritum vo-
vocare non potest, cum intentio pro-
feris, atque petitio per fornicationem ce-
ceptionem repelli possit, præsertim cum
ante fornicationem admittam matrem
revocare intermiserit.

SUMMARIUM.

1. Licentia uxoris v. g. dolo obtemperata
sufficit ad validam mariti professio-
nem.
2. Doctrina Innocentij de libello forma-
do contra Religiosum, casu quo in for-
ro externo actio contra eum instituitur
hæret.

Notandum primum. Licentia conjugis, dolo impetrata, non sufficit, ut alter conjunx Religionem validè profiteri possit. Ita docuit *Ioann. And. inc. ex parte n. 4. hoc tit.* & alij, quos sequitur *Sanchez l. 7. D. 73. n. 9. contra Gloss. hic v. capiosè.* Sumitur clarè ex hoc *cap.* quando dicitur, quòd mulier actionem habuerit ad revocandum maritum propter captionem, & dolum, sed exceptione repelli potuisse ob fornicationem ejus; si itaque fornicata non esset, maritum revocare potuisset, uti benè norat *hio Abbas n. 4.* imò sponte maritus egredi potuisset, eò quòd professio non valeret; sed neque convalesceret professio per conjugis in saeculo manentis adulterium, sicuti neque per mortem ejus convalescit, nisi scientia mariti, & novus consensus, seu ratificatio professionis accedat, uti docui *in c. consulti 10. hoc tit.* & contra quosdam docet *Sanchez citato l. 3. D. 35. n. 10.*

1 Annotanda hìc est doctrina Innocentij, tamen in hoc casu, quo agitur de valore professionis, iudicium institui, & libellus formari possit, contra professum, ut revocetur, si dicat v. g. uxor, se non consensisse, dolum, vim injustam, aut minas intercessisse, juxta *cap. penult. hoc tit.* atque in hoc casu professi confessio prajudicat ipsi confidenti; attamen non prajudicat monasterio, quò minus defensiones & exceptiones opponere possit, ad retinendum professum, uti *Abbas etiam hìc tradit n. 6.* & sumitur ex *Glossa in causà 14. q. 2. in principio*, atque ex regula recepta, quòd confessio non ostendat rem, qua ex libera confidentis facultate non pendet, sive quatenus in alterius prajudicium tendit.

Hæc verò doctrina intelligi debet in isto, & similibus casibus; atque enim si Religiosus in causa civili, v. g. ex debito, ante ingressum Religionis contracto, conveniatur, libellus formari quidem potest in Religiosum, tanquam personam, quæ contractum est, omnis tamen defensio, & executio sententiæ potius pertinet ad monasterium, quippe ad quod jura omnia, &

bona professi transferunt, quamvis monasterium in tali casu non teneatur ultra id, quàm ad ipsum pervenit. Nihilominus professus præsens esse debet, non ut suam causam agat, si civilis sit, sed ut ad interrogata respondeat, utpote quò melius novit; eadèque locum habent, si monachus post professionem ex consensu Abbatis contraxerit.

Quòd si criminaliter agatur propter delictum, ipsemet professus delinquens conveniendus est, atque jus & obligatio defensionis ad ipsum pertinet, sicuti & de servo dicitur *l. 3. cod. de nox. act.* At verò viceversa, si Religiosus vel servus injuriam passus sit, neque agere injuriarum actione potest, neque injuriam remittere, nisi & Prælatus & Syndicus absentes sint *L. sed si 17. §. ait prator. ff. de injurijs*, & tradit *Sanchez 6. Mor. c. 12. n. 5.* qui infert *n. 7.* si Monachus vestitu v. g. spoliatus sit, non posse eum agere, ut restitatur, sed actionem ad Superiorem spectare; is tamen jus istud agendi in iudicio, aut se defendendi Religioso dare potest, imò etiam si licentiam non dederit, acta cum Religioso in iudicio postea, si velit, rata habere potest.

CAPITULUM XVII.

Accedens.

PARAPHRASIS.

Rescribit Pontifex, appellatione remotâ compelli debere virum ad uxorem recipiendam, quam verberibus ac alijs gravaminibus compulerat ad dandam licentiam habitus Monachalis assumendi.

SUMMARIUM.

Licentia ingrediendi Religionem, per vim injustam extorta, irrita est.

Notandum. Si licentia Religionem profitendi à conjuge per vim injustam impetrata sit, pro nulla haberi debet, & ideo professio secuta irrita est. Ita hìc, &

in